

digt at afvente den endelige rapport, inden der tages nogen stilling.

Med hensyn til arbejdstagerrettigheder er det jo sådan, at ILO har defineret de fundamentale arbejdstagerrettigheder. De skal respekteres, og vi arbejder for, at WTO ser på spørgsmålet om arbejdstagerrettigheder. Men vi må også understrege det, som er sagens realitet, nemlig at fremskridt på dette område modarbejdes/vanskeliggøres på grund af indædt modstand fra især udviklingslandene.

Det handelspolitiske instrument kan bruges som middel til at opnå andre landes respekt for arbejdstagerrettigheder. Må jeg som et eksempel nævne EU's GSP-ordning, der giver favorabel adgang til EU's marked for udviklingslande, der respekterer visse arbejdstagerrettigheder. Det synes jeg selv er et udmærket instrument at anvende i handelspolitikken. Det har vist sig i de hidtidige sonderinger mellem WTO-landene, at det såmænd kan være vanskeligt nok bare at holde emnet om arbejdstagerrettighederne på dagsordenen for den kommende runde, men EU og Danmark tillægger det som bekendt stor vægt, og også USA har tilkendegivet sin stærke støtte til, at det skal ske, og derfor er vi på dette område også midt i en proces.

Der venter fortsat et betydeligt forberedelsesarbejde, før man på ministerkonferencen i slutningen af november og begyndelsen af december kan lægge sig fast på en ramme for de kommende forhandlinger i en ny runde. Men som det ser ud lige nu, tegner det til, at det kan blive en ny runde med en bred dagsorden, og det er også i den retning, vi skal arbejde.

Jørn Jespersen (SF):

Der kan i og for sig skrives to historier om den forespørgselsdebat, vi har haft i dag. Den ene historie er, at Enhedslisten er fuldstændig isoleret og ikke indgår konstruktivt i debatten om, hvordan de internationale regler for handel skal være, men det er i den store internationale sammenhæng ikke særlig interessant.

Den anden historie, der kan skrives, er derimod i international sammenhæng faktisk temmelig interessant. Et meget, meget bredt flertal i det danske Folketing støtter i dag en vedtagelse, som både er et meget stærkt grundlag for vores forhandlinger i den kommende runde i WTO og et meget stærkt signal til omverdenen om, at vi virkelig ønsker at opprioritere nogle bløde emner som miljø, arbejdstagerrettigheder og hen-

syn til de fattige lande i den kommende forhandlingsrunde.

Jeg lægger megen vægt på, at vi i dag har en lang række meget markante elementer med i den vedtagelse, vi vedtager om et øjeblik. For det første er det nævnt, at den kommende runde skal respektere WTO's målsætning om en bæredygtig udvikling. Det betyder, at WTO nu må leve op til sine forpligtelser og ikke blot have bæredygtig udvikling som en uforpligtende målsætning, men tage konkrete skridt til at udmønte og operationalisere denne målsætning i sit daglige og praktiske arbejde.

Jeg lægger også stor vægt på, at et meget bredt flertal nu siger, at de mindst udviklede lande hurtigt skal sikres adgang til vore markeder, og at det skal gælde for alle deres varer. Det betyder f.eks., at vi allerede i Seattle i november måned skal give indrømmelser til de fattige lande, både fordi det er en retfærdighed over for dem at gøre det, og fordi det er god forhandlingsteknik at gøre det på det tidspunkt. Det betyder også, at vi ikke bare skal åbne vore markeder for varer, som ulandene alligevel ikke kan producere, men lige præcis for de varer, som det er essentielt og væsentligt for dem at sikre adgang til vore markeder for.

Jeg synes også, det er ganske bemærkelsesværdigt og glædeligt, at vi helt entydigt siger, at vi ønsker, at WTO efter forsigtighedsprincippet skal acceptere regler for miljø, forbrugerbeskyttelse, sundhed og dyrevelfærd.

Det betyder, at vi entydigt skal have sikret i regelsættet, at lande og regioner kan vedtage standarder og normer på disse områder, som ligger højere end internationale standarder og alligevel få dem respekteret i WTO-systemet, når vi har belæg for, at der ud fra et forsigtighedsprincip er grund til at gøre det. Det er en meget væsentlig ting at få ind i regelsystemet.

Jeg synes også, det både er vigtigt og glædeligt, at vi nu siger, at ikke alene går vi efter at holde spørgsmålet om arbejdstagerrettigheder på dagsordenen i WTO-forhandlingerne, men at vi ligefrem ønsker at få et resultat, hvor ILO-konventioner respekteres og deres bestemmelser fremmes. Det betyder, at vi skal have bestemmelser ind i WTO-reglerne, som sikrer, at ILO-reglerne rent faktisk har en betydning, og at WTO bruges aktivt til at sikre, at de bliver overholdt.

Endelig er det meget væsentligt, at vi nu siger, at internationale multilaterale miljøaftaler har forrang frem for handelsreglerne i WTO,